

CLUB 16, Setzè Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona, «L'assessorament lingüístic: funcions i criteris» (17 de novembre de 2008). – El dilluns 17 de novembre de 2008 tingué lloc, a l'Aula Magna, el «Setzè Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona» (UB), conegut, per les seves sigles, com a «CLUB 16», i organitzat per la Secció de Lingüística del Departament de Filologia Catalana i la xarxa temàtica que agrupa els diferents centres de recerca de Catalunya dedicades a *La variació lingüística: dialectologia, sociolingüística i pragmàtica*. La temàtica d'enguany fou sobre *L'assessorament lingüístic: funcions i criteris*, disciplina que fa de pont entre

1. Les ponències i comunicacions presentades en aquell primer simposi es poden consultar en BORJA, Joan - ESPINÓS, Joaquim - ESTEVE, Anna i FRANCÉS, M. Àngels (2007): *Diaris i dietaris*, Alacant-València: Denes.

Estudis Romànics [Institut d'Estudis Catalans], Vol. 32 (2010), p. 559-617

la teoria i la pràctica, i que conforma una àrea essencial de la lingüística aplicada, que es va tractar en tres àmbits: l'Administració i la gestió; els camps acadèmics i científics; els mitjans de comunicació. Potser per aquesta raó, l'assistència hi va ser molt nombrosa, tant per part de professionals de l'assessorament com per part de molts lingüistes, que també fan d'assessors en moltes ocasions.

En féu la presentació Lluís Payrató, que ressaltà la importància que ha tingut la relació entre els Serveis Lingüístics de la UB, creats ara fa vint anys, i el Departament de Filologia Catalana. De fet, els Serveis Lingüístics han estat els grans impulsors de l'ús de la llengua catalana a la universitat i, en el futur, caldrà establir una interrelació entre els Serveis Lingüístics de totes les universitats catalanes, per poder-hi donar una resposta comuna. Així mateix, el mateix Payrató reflexionà sobre l'entorn polític i jurídic, recalcant que cap govern català no ha impulsat una política lingüística universitària, ni s'ha aplicat l'Estatut del 2006.

Neus Nogué (UB), a *L'assessorament lingüístic: panoràmica i estat de la qüestió*, inicià la seva ponència definint què entén per *assessorament lingüístic*, que va molt més enllà de la simple correcció, ja que contribueix a la qualitat lingüística i comunicativa dels textos, orals i escrits, produïts sigui per una persona, sigui per una organització. Fent una mica d'història, recordà que la llengua havia de ser apta en tots els àmbits i, doncs, calia establir l'estàndard català, els llenguatges especialitzats –nivell K, de correcció de textos–, la llengua oral formal –criteris aprovats per l'IEC–, etc. Per tant, es creà un perfil de professional, influït pel model quebequès, que no existeix en d'altres indrets. Els àmbits on incideix l'assessorament són molts: Administració pública, mitjans de comunicació, editorials, universitats, àmbit socioeconòmic, empreses de serveis lingüístics (PIMEC, FECSA, Telefònica, Gas Natural, associacions esportives, etc). Les funcions que fa el Servei Lingüístic també són molt variades: revisió i correcció de textos escrits, supervisió de textos orals, edició de textos traduïts automàticament (premsa), definició del model de llengua general, consultes en el procés de producció, disseny de models de documents, difusió de solucions als errors més freqüents (llibres d'estil), impartició de formació... Tot seguit es referí als aspectes lingüístics de l'assessorament. Tant en la llengua oral com en l'escrita s'observa un ventall de registres cada vegada més ampli, entre els quals n'hi ha força d'informals –usos infantils, publicitat, espais a Internet. Un altre aspecte important que tractà fou la relació entre l'estàndard i la normativa, que ha anat canviant, ja que no sempre coincideixen. Així, s'ha anat trencant aquella unitat i identificació que es feia per la banda alta, atès que existeixen estàndards que no són normatius. Com a conclusió, insistí que l'assessorament és bàsic en la comunicació lingüística d'avui dia.

Pilar Murtra (Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya), a *L'assessorament lingüístic a l'Administració catalana*, explicà els objectius i les etapes del que ha estat i és l'assessorament lingüístic a l'Administració pública catalana, i es referí a tres projectes que hi ha en marxa. Pel que fa als objectius, l'entitat procura vetllar per la qualitat de la llengua de l'Administració catalana en totes les seves comunicacions i facilitar recursos lingüístics per a l'ús correcte i adequat del català, tant als qui treballen a l'Administració com a la ciutadania i a l'empresa. Quant a les etapes, en distingí tres: 1. 1980-1993. És el temps en el qual es concep l'activitat i es crea el model organitzatiu, és a dir, en què s'elabora un model de llengua catalana per a l'Administració, es proporciona formació en assessorament lingüístic i s'idea el certificat de capacitació per a la correcció de textos orals i escrits. És quan van apareixent entitats tan decisives com la Direcció General de Política Lingüística (1980), el TERMCAT (1985), la Xarxa Tècnica de Normalització Lingüística (1986), el Consorci per a la Normalització Lingüística (1989), etc. 2. 1993-2000. En aquest període es consolida el model organitzatiu i es dinamitza l'assessorament per tal que els usuaris de la llengua puguin anar resolent els seus dubtes. Així, els destinataris poden ser l'Administració local, empreses, entitats i particulars de Catalunya i de fora, la mateixa Generalitat i els Serveis Lingüístics i professionals de la llengua. El 1993 es crea el Telèfon Lingüístic, i el 1995, Llinguatex, dos usos, però, que són arraconats per Internet. I el 2000 s'elabora el web de la

llengua catalana de la Direcció General de Política Lingüística. 3. 2000-2008. L'ús d'Internet permet el foment de l'autonomia lingüística i la difusió de criteris i recursos lingüístics al web i a les intranets departamentals. D'altra banda, el multilingüisme fa que s'estableixin criteris d'ús de llengües no oficials. Finalment, féu referència a tres projectes: 1. Els Plats a la carta (2006), 2. El servei de traducció automàtica de la Generalitat (2006) i 3. El servei de consultes lingüístiques Optimot (2007/08). Així, insistí en el fet que cal establir criteris homogenis perquè el català sigui la llengua preferent i assoleixi la qualitat lingüística adequada.

Marta Juncadella (Serveis Lingüístics de la UB), a *L'assessorament lingüístic en els serveis lingüístics universitaris*, parlà de la important funció que ha representat el Servei de Llengua Catalana a la universitat, des de la seva creació, a l'octubre de 1988. Inicialment, realitzà les tasques d'organització de cursos; de servei permanent d'assessorament lingüístic; i de seguiment i dinamització de la política lingüística i execució d'activitats normalitzadores. Es tractava d'elaborar un model de llengua, que incidís en l'àrea del llenguatge administratiu, en la de correcció i traducció científicotècnica i en la de terminologia. Ha estat també essencial la cooperació interuniversitària, amb la Xarxa Joan Lluís Vives, que aplega totes les universitats catalanes, i la Generalitat, a través del departament d'universitats. Des del 1989 s'han fet setze trobades de serveis lingüístics, amb comissions de treball, projectes, programes informàtics i publicacions. Les TIC s'han aplicat a les correccions i traduccions, a la terminologia, a la documentació lingüística, a la relació amb els usuaris, etc. El multilingüisme ha estat un altre aspecte bàsic, dins el marc de la globalització, amb la mobilitat d'estudiants i professors en l'espai europeu d'educació superior... A continuació es referí al perfil del professional, que ha de tenir tant un coneixement excel·lent de la llengua materna com coneixements superiors d'altres llengües de treball, aptituds informàtiques i capacitat de gestió i de treball en equip. Finalment, se centrà en els Serveis Lingüístics de la UB, que ofereixen assessorament lingüístic i terminologia; dinamització i sociolingüística; formació i documentació. I posà èmfasi en els molts recursos lingüístics que s'han anat creant amb les TIC (diccionaris i vocabularis, traductors automatitzats, gestors de consulta, d'enllaços, multicercadors, etc). Per tant, com a reptes de futur, cal establir un pla de llengües i criteris de traducció multilingüe a les universitats, fomentar la cooperació interuniversitària i establir sinergies amb l'empresa.

Oriol Camps (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals –CCMA–), a *L'assessorament lingüístic en els mitjans audiovisuals públics de Catalunya*, se cenyí, essencialment, a glossar el web «ésAdir», el portal lingüístic de la CCMA, creat el 2006. Els mitjans audiovisuals de Catalunya existeixen des del 1983, i han d'establir un control i correcció tant dels textos escrits, per ser llegits en antena, com dels orals, amb assessorament sobre fonètica –dicció i fluïdesa. A la CCMA l'assessorament lingüístic és més una negociació que una imposició, i té una quarantena d'assessors (TV3, CatRàdio, Interactiva –que treballa amb webs–). Aquests lingüistes donen resposta a consultes individuals, estableixen criteris de llengua oral a la ràdio i a la TV, fan un seguiment d'antena i una activitat docent, mitjançant «ésAdir». De fet, s'han d'homologar les diverses respostes donades, amb un llibre d'estil de les emissores. Els professionals, doncs, se serveixen d'aquest programa, eina de consens entre els lingüistes. Tot seguit féu referència als criteris per a l'assessorament en la comunicació de masses, en la qual la llengua és bàsicament oral. La fonètica hi és el primer element rellevant, que depèn de cada locutor, al qual cal ajudar a millorar la dicció. Sobre morfologia «ésAdir» diu poques coses. Pel que fa a la sintaxi, és important l'ordre dels mots dins la frase. En realitat, en els textos informatius es dona poca subordinació, exceptuant les oracions de relatiu; els pronoms febles presenten problemes d'ús; cal evitar el passat simple, etc. El lèxic és la part «estrella» del programa, amb orientacions d'ús (ús general, restringit, inadequat, abusiu, correcte o incorrecte, no admissible). A més, cal no oblidar la comunicabilitat, o sia, la capacitat d'improvisar dels locutors, en la qual hi ha més possibilitats d'errors perquè és més difícil de controlar. «ésAdir» ofereix, ensems, altres tipus de consultes, sobre topònims, antropònims, mots compostos,

convencions gràfiques, traducció i doblatge a d'altres llengües, etc. Com a conclusió, recalca que és necessari trobar un llenguatge adequat als mitjans audiovisuals públics.

A la tarda, la jornada acabà amb una taula rodona sobre *Història i futur de les funcions i els criteris de l'assessorament lingüístic*, amb la intervenció d'E. Coromina (UVic-Eumo), I. Marí (UOC) i C. Planas (UB), i moderats per L. Payrató (UB), en la qual els ponents feren una mica d'història de l'assessorament lingüístic, i recalcaren que les perspectives creades a finals els anys vuitanta no s'han arribat a acomplir, en gran part perquè, si l'ús del català no està encara del tot normalitzat, tampoc ho pot estar l'assessorament d'aquesta llengua. Amb el temps, s'ha anat difuminant la consciència de la importància que té la competència lingüística dels professionals. Així, doncs, Política Lingüística de la Generalitat, les universitats i d'altres entitats haurien de ser capaces de treballar conjuntament i establir procediments per a mesurar la qualitat d'ús lingüístic.

Montserrat BADIA I CARDÚS
Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació
i de l'Esport Blanquerna
Universitat Ramon Llull